

zaaknummer 2011 T 406

datum advies: 15 februari 2012

De Klachtencommissie voor seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.K. Kerk in Nederland (rechtsoptvolger van de Beoordelings- en Adviescommissie van de kerkelijke rechtspersoon Hulp en Recht), verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure bij klachten van seksueel misbruik (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mevr.mr. J.P.A. Thijssen,

tegen:

(wijlen) **[naam]**,
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tijdens zijn leven lid van de Minderbroeders Franciscanen te Utrecht en
tevens enkele jaren werkzaam aan [instelling] te [plaats].

1. De procedure

Het klaagschrift is bij de griffie van de Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk, (hierna: Klachtencommissie), ontvangen op 5 oktober 2011. Op 18 november 2011 is bij het Meldpunt een verweerschrift ingekomen van [naam] ofm, minister-provinciaal van de Franciscanen in Nederland.

Voorts is binnengekomen een verklaring van [naam] d.d. 14 september 2011, waarin hij zijn ervaringen met [aangeklaagde] schetst.

Op 26 januari 2012 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen en heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mevr. mr. J.P.A. Thijssen.

Namens aangeklaagde is verschenen: [naam], minister-provinciaal van de Franciscanen in Nederland.

2. De klacht

2.1. Klager bezocht in de periode 1963-1965 tot 1969/1970 [school] in [plaats]. Dit college stond destijds onder leiding van de Minderbroeders Franciscanen. Daarnaast was klager ook misdienaar in de kapel van de paters aan [straat], alwaar hij [aangeklaagde] regelmatig trof.

Klager stelt in zijn klaagschrift dat hij, toen hij in de derde of vierde klas van het gymnasium verbleef, regelmatig moest nablijven in een soort huiswerkklasje. [Aangeklaagde] coördineerde dit huiswerkklasje. Met enige regelmaat moest klager zich om 17.00 uur, dus tegen het einde van het huiswerkklasje, melden op de kamer van de conrector om zijn vorderingen te bespreken. [Aangeklaagde] kwam dan vooraf naar het huiswerkklasje en sommeerde klager naar zijn kamer. Dat soort bijeenkomsten hadden stevast hetzelfde programma. [Aangeklaagde] zei dat je prestaties niet voldoende waren, dat het onder de maat was en dat je daarom straf verdiende. De straf bestond eruit dat [klager] zijn broek omlaag moest doen en op de schoot van [aangeklaagde] moest gaan liggen. [Aangeklaagde] trok dan de onderbroek van [klager] omlaag en betastte dan zijn billen en zijn kruis. [Aangeklaagde] pakte dan ook een liniaal uit zijn la, waarmee hij [klager] op zijn billen sloeg. [Aangeklaagde] gedroeg zich dan anders dan normaal: hij ademde zwaar en diep, hij hijgde en keek schichtig en achterdochtig om zich heen.

Ter zitting heeft [klager] verklaard dat dergelijke bijeenkomsten één keer per twee a drie weken plaatsvonden, gedurende in totaal twee jaar.

2.2 Voor [klager] is de periode waarin het seksuele misbruik door [aangeklaagde] plaatsvond een bezwaarlijke periode uit zijn jeugd. Naast de angst voor wat er gebeurde, schaamde hij zich voor hetgeen er was voorgevallen; hij werd hierdoor nog meer onzeker als puber.

De herinneringen aan het seksuele misbruik blijven voor hem belastend. Klager is nog steeds kwaad dat [aangeklaagde] ongestraft in staat was op zo een oneigenlijke en indringende manier in zijn privé-domein door te dringen en voelt nog de totale machteloosheid die voor hem van die situatie uitging. Met enige regelmaat komen de herinneringen terug en komen het verdriet en de spanning weer boven. Het gebeuren werpt een grove smet op de middelbare schoolperiode.

2.3 Klager vindt het zeer belangrijk dat het gepleegde seksuele misbruik niet onopgemerkt voorbij gaat. Hij heeft over de jaren meerdere signalen gehad dat hij niet de enige was die seksueel misbruikt is door [aangeklaagde]. Er was sprake van een algemeen bekend geheim. In dat kader is het voor [klager] van belang dat er vanuit de verantwoordelijken van de Katholieke Kerk eindelijk erkenning komt voor hetgeen er is voorgevallen. Dit betekent erkenning van het seksueel misbruik en het daarmee aan [klager] berokkende leed. Daarnaast wenst [klager] aanspraak te maken op een financiële genoegdoening.

3. Het verweer

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven.

Minister-provinciaal van de Franciscanen in Nederland, [naam], stelt zich op het standpunt dat, als de gebeurtenissen die klager beschrijft op waarheid berusten, erkenning en excuses op zijn plaats zijn. Hij heeft voorts in zijn verweerschrift gesteld dat hij ten aanzien van de klacht niet anders kan berichten dan dat in het persoonsarchief van [aangeklaagde] geen aanwijzingen voorkomen van seksueel misbruik en dat hem, buiten de drie a vier meldingen bij de Commissie Deetman, over [aangeklaagde] niets omtrent deze en andere zaken ter ore is gekomen.

Hij concludeert dat geen aanwijzingen zijn gevonden voor een mogelijk seksueel misbruik maar dat hij ook geen reden heeft om aan te nemen dat klager onwaarheid spreekt.

4. De beoordeling

4.1. Van toepassing is de Procedure bij klachten van seksueel misbruik (verder: de Procedure), zoals deze ten tijde van het indienen van de klacht luidde. Volgens artikel 2.1 van de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij een ander onder dwang of in een afhankelijkheidssituatie seksuele handelingen moet uitvoeren of ondergaan, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden, waardoor de geestelijke en/of lichamelijke integriteit wordt geschonden. Onder dwang kan onder meer begrepen worden: fysiek geweld of de dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van artikel 2.1 van de Procedure.

4.3 Er zijn bijna vijftig jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van aangeklaagde zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klager schetst hebben plaatsgevonden.

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt door de wijze waarop klager zijn verhaal heeft verteld en door het feit dat er nog een klacht over [aangeklaagde] bij het Meldpunt is binnengekomen, waarbij met name in het oog springt dat bij beide klachten wordt gesproken over 'straffen' na slechte schoolprestaties en over het hijgen van [aangeklaagde].

Daarnaast neemt de Klachtencommissie in haar overweging mee dat, zoals de Minister-provinciaal bekend heeft gemaakt, er nog minstens één melding meer ten aanzien van [aangeklaagde] bekend is bij de commissie Deetman.

4.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidssituatie hoogst kwalijk is geweest. Aangeklaagde was voor klager een vertrouwenspersoon en had hoog aanzien binnen de kerk. Dit laatste maakte het voor klager nog moeilijker zijn ervaringen aan anderen te vertellen.

4.5 Gelet op het feit dat aangeklaagde is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. Daarom zal de Klachtencommissie zich bij haar advisering richten op de vermindering van het leed dat klager is aangedaan. De minister-provinciaal heeft daartoe een eerste stap gedaan door ter zitting namens de Minderbroeders Franciscanen het leed te erkennen en oprecht spijt te betuigen.

4.6 Over het verzoek van klager om financiële vergoedingen kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Bij een gegrondverklaring van de klacht door de overste van de congregatie zal een nog in te stellen Compensatiecommissie zich buigen over het bedrag van een mogelijke vergoeding.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de minister-provinciaal van de Franciscanen de klacht gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 15 februari 2012 door mr. C.C. de Rijke-Maas, voorzitter, drs. A.M. van Beelen en drs. J.L.H.H. Kunnen, leden, bijgestaan door mr. Y. Rikken, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Op grond van art. 16.4 van de Regeling wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan [naam], minister-provinciaal van de Franciscanen in Nederland, en aan klager verzonden.

Op grond van art. 18.1 van de Regeling stelt de Overste/de Bisschop binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van art. 18.2 van de Regeling geeft de Overste/de Bisschop daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van art. 18.3 van de Regeling ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de Overste/de Bisschop.